DOMSTOLENS DOM
16. juli 1998 *

I sag C-264/96,

angående en anmodning, som House of Lords (Det Forenede Kongerige) i medfør af EF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Imperial Chemical Industries plc (ICI)

mod

Kenneth Hall Colmer (Her Majesty's Inspector of Taxes),

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende EF-traktatens artikel 5 og 52,

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, G. C. Rodríguez Iglesias, afdelingsformændene H. Ragnemalm, M. Wathelet (refererende dommer) og R. Schintgen samt dommerne G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, J. L. Murray, D. A. O. Edward, P. Jann, L. Sevón og K. M. Ioannou,

generaladvokat: G. Tesauro,
justitssekretær: fuldmægtig L. Hewlett,

* Processprog: engelsk.

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Imperial Chemical Industries plc (ICI) ved Peter Whiteman, QC, og barrister Christopher Vajda for solicitorfirmaet Hammond Suddards

— Det Forenede Kongeriges regering ved Assistant Treasury Solicitor John E. Collins, som befuldmægtiget, bistået af Derrick Wyatt, QC, og barrister Rabinder Singh

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Peter Oliver og Hélène Michard, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 14. oktober 1997 er afgivet mundtlige indlæg af Imperial Chemical Industries plc (ICI), af Det Forenede Kongeriges regering og af Kommissionen,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 16. december 1997,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 24. juli 1996, indgået til Domstolen den 29. juli 1996, har House of Lords i medfør af EF-traktatens artikel 177 forelagt to præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af EF-traktatens artikel 5 og 52.

2 Spørgsmålene er blevet rejst under en sag, som Imperial Chemical Industries plc (herefter »ICI«) har anlagt mod det britiske skattevæsen som følge af sidstnævntes afslag på at indrømme ICI et skattefradrag svarende til driftstabet i et datterselskab af et holdingselskab, som ICI som deltager i et konsortium er medejer af.

3 ICI har hjemsted i Det Forenede Kongerige og indgår sammen med Wellcome Foundation Ltd, der også har hjemsted dér, i et konsortium, hvorigennem selskaberne for ICI's vedkommende med 49% og for Wellcome Foundation Ltd's vedkommende med 51% ejer selskabet Coopers Animal Health (Holdings) Ltd (herefter »Holdings«).

4 Holdings' virksomhed går alene ud på at eje aktier i i alt 23 erhvervsdrivende selskaber, der er selskabets datterselskaber og driver virksomhed i flere lande. Af disse 23 datterselskaber har 4, herunder Coopers Animal Health Ltd (herefter »CAH«), hjemsted i Det Forenede Kongerige, 6 i andre medlemsstater og 13 i tredjelande.

5 CAH har i 1985, 1986 og 1987 haft tab på driften i Det Forenede Kongerige. ICI har i medfør af section 258-264 i Income and Corporation Taxes Act 1970 (lov af 1970 om indkomst- og selskabsskat, herefter »loven«) ansøgt om et skattefradrag ved fradrag i selskabets skattepligtige overskud i de regnskabsperioder, der svarer til CAH's regnskabsår med underskud, med et beløb svarende til 49% (dvs. selskabets kapitalandel i Holdings) af sidstnævnte selskabs tab.

6 Retten til et fradrag som det, ICI har ansøgt om, er reguleret i følgende bestemmelser i loven:

Section 258

»1. Fradrag for driftstab og andre beløb, der kan fradrages i selskabsskatten, kan i overensstemmelse med de følgende bestemmelser i dette kapitel afgives af selskab,

der tilhører en koncern ('det afgivende selskab'), og kan, når krav herom fremsættes af et andet selskab, der tilhører samme koncern ('andragerselskabet'), tildeles dette selskab som fradrag i selskabsskatten, det såkaldte 'koncernfradrag'.

2. Koncernfradrag kan også gives efter de nævnte bestemmelser, når der er tale om et afgivende selskab og et andragerselskab, hvoraf det ene er deltager i et konsortium, mens det andet er

a) et erhvervsdrivende selskab, der ejes af konsortiet, og som ikke er et 75%-ejet datterselskab af et selskab; eller

b) et erhvervsdrivende selskab

   i) som er et 90%-ejet datterselskab af et holdingselskab, der ejes af konsortiet; og

   ii) som ikke er et 75%-ejet datterselskab af et andet selskab end holdingselskabet; eller

c) et holdingselskab, der ejes af konsortiet, og som ikke er et 75%-ejet datterselskab af et selskab

...

5. For så vidt angår denne og følgende bestemmelser i dette kapitel

a) anses to selskaber for at tilhøre en koncern, hvis det ene er et 75%-ejet datterselskab af det andet, eller hvis begge er 75%-ejede datterselskaber af et tredje selskab

b) forstås ved 'holdingselskab' et selskab, hvis virksomhed udelukkende eller hovedsagelig består i at eje aktier eller værdipapirer i selskaber, som er 90%-ejede datterselskaber af holdingselskabet, og som er erhvervsdrivende selskaber

c) forstås ved 'erhvervsdrivende selskab' et selskab, hvis virksomhed udelukkende eller hovedsagelig består i udøvelse af en eller flere former for erhvervsmæssig virksomhed

...

7. Henvisninger i denne og de følgende bestemmelser i dette kapitel til selskaber omfatter kun juridiske personer, der har hjemsted i Det Forenede Kongerige. Ved afgørelsen med henblik på denne og de følgende bestemmelser i dette kapitel af, om et selskab er et 75%-ejet datterselskab af et andet selskab, antages det andet selskab ikke at være ejer

a) af aktiekapital, som det direkte ejer i et selskab, såfremt fortjeneste ved salg af aktierne ville blive anset for en driftsindtægt, eller

b) af aktiekapital, som det ejer indirekte, og som direkte ejes af en juridisk person, for hvilken fortjeneste ved salg af aktierne ville være en driftsindtægt, eller

c) af aktiekapital, som det ejer direkte eller indirekte i en juridisk person, der ikke har hjemsted i Det Forenede Kongerige.

8. For så vidt angår denne og de følgende bestemmelser i dette kapitel ejes et selskab af et konsortium, såfremt tre fjerdedele eller derover af selskabets stamaktiekapital tilsammen ejes ('beneficially owned') af selskaber, af hvilke intet har ('beneficially owns') mindre end en tyvendedel af den egentlige ejendomsret til denne aktiekapital. Disse selskaber benævnes deltagerne i konsortiet.«

Section 259

»1. Såfremt det afgivende selskab i en regnskabsperiode har haft et tab på driften, der er opgjort på samme måde som i subsection (2) i section 177 i denne lov, kan tabet for så vidt angår selskabsskatten modregnes i andragerselskabets samlede overskud i dets tilsvarende regnskabsperiode.«

7 Det af ICI ønskede skattefradrag blev afslået. Skattevæsenet begrundede sit afslag med, at Holdings ikke er et holdingselskab i henhold til section 258, subsection 5, litra b), sammenholdt med subsection 7. Selv om Holdings' virksomhed udelukkende består i at eje aktier eller værdipapirer i selskaber, som er 90%-ejede datterselskaber af selskabet og erhvervsdrivende selskaber, er det efter den indledende sætning i subsection 7 udelukket at anerkende, at Holdings er et holdingselskab, der kan opnå de med denne status forbundne fordele, jf. subsection 5, litra b), idet et flertal af selskabets datterselskaber, nemlig 19 ud af 23, ikke er erhvervsdrivende selskaber med hjemsted i Det Forenede Kongerige, og selskabets hovedvirksomhed således ikke har samme karakter som hovedvirksomheden i et holdingselskab.

8 ICI bestred denne fortolkning af de nationale bestemmelser og anlagde sag til prøvelse af afslaget, som først High Court og senere Court of Appeal annullerede.

9 Skattevæsenet har anket afgørelsen herom til House of Lords, der er nået til det resultat, at skattevæsenets afslag efter de nationale bestemmelser var lovligt, men fandt, at der må tages stilling til de på fællesskabsretten baserede synspunkter, som ICI havde fremført for at anfægte afslaget.

10 ICI har gjort gældende, at kravet om, at holdingselskabets virksomhed udelukkende eller hovedsagelig skal bestå i at eje aktier eller værdipapirer i selskaber med hjemsted i Det Forenede Kongerige, er udtryk for en diskriminerende beskatningsordning, der begrænser etableringsfriheden for selskaber og dermed er i strid med EF-traktatens artikel 52 og 58.

11 Den forskelsbehandling, der bliver tale om, er en følge af, at skattefradraget med beløb svarende til driftstabet i et selskab med hjemsted i Det Forenede Kongerige, der ejes gennem et holdingselskab, der også har hjemsted i Det Forenede Kongerige, anerkendes for deltagerne i et konsortium, når holdingselskabet udelukkende eller hovedsagelig er ejer af datterselskaber med hjemsted i Det Forenede Kongerige, mens det — alt andet lige — afslås, når det samme holdingselskab efter at have benyttet sig af den etableringsfrihed, det har i henhold til traktaten, hovedsagelig ejer datterselskaber med hjemsted i andre medlemsstater.

12 ICI har anført, at den nationale ret, når der foreligger en sådan forskelsbehandling, selv i en situation som den, House of Lords har fået forelagt, hvor holdingselskabet ejer 23 datterselskaber, hvoraf kun 10 har hjemsted i Det Forenede Kongerige eller i en anden medlemsstat, må underkende det i loven fastlagte hjemstedskrav som stridende mod fællesskabsretten.

13 House of Lords fandt, at det afhænger af fortolkningen af fællesskabsretten, hvorledes lovligheden efter traktatens bestemmelser af de hjemstedskrav, der i loven opstilles for anerkendelse af det af ICI ønskede fradrag, skal bedømmes, og hvilket standpunkt den nationale ret, såfremt loven findes stridende mod fællesskabsretten,

skal indtage. House of Lords udsatte derfor sagen og anmodede Domstolen om en præjudiciel afgørelse af følgende spørgsmål:

»1) Det ønskes oplyst, om der i en situation, hvor

i) et selskab (selskab A) har hjemsted i en medlemsstat i Den Europæiske Union

ii) selskab A deltager i et konsortium sammen med et andet selskab (selskab B), der også har hjemsted i denne medlemsstat

iii) selskab A og B i fællesskab ejer et holdingselskab (selskab C), der også har hjemsted i den pågældende medlemsstat

iv) selskab C har en række erhvervsdrivende datterselskaber, der har hjemsted enten i denne medlemsstat, i andre medlemsstater i Den Europæiske Union eller et andet sted i verden, og

v) selskab A er afskåret fra retten til at rejse krav om fradrag i selskabets skattetilsvar for driftstab i et erhvervsdrivende datterselskab (som også har hjemsted i den pågældende medlemsstat) af selskab C, fordi der efter national lovgivning, således som denne fortolkes efter national ret, gælder et krav om, at selskab C's virksomhed udelukkende eller hovedsagelig skal bestå i at eje aktier i datterselskaber, der har hjemsted i den pågældende medlemsstat,

med det under v) beskrevne krav foreligger en restriktion, der er til hinder for den frie etableringsret i henhold til EF-traktatens artikel 52? Såfremt det er tilfældet, ønskes det oplyst, om denne behandling alligevel er begrundet i henhold til fællesskabsretten?

2) Såfremt det under v) beskrevne krav udgør en ubegrundet restriktion i henhold til fællesskabsretten, ønskes det oplyst, om en national domstol i medfør af EF-traktatens artikel 5 så vidt muligt skal fortolke den nationale lovgivning, sagen drejer sig om, på en sådan måde, at den bliver overensstemmende med fællesskabsretten, selv om hverken selskab A, selskab B eller selskab C selv søger at gøre rettigheder gældende i henhold til fællesskabsretten, og selv om en fortolkning af national lovgivning, der ville være i overensstemmelse med fællesskabsretten, ville føre til, at der gives skattefradrag, når selskab C's virksomhed hovedsagelig har bestået i at eje aktier i datterselskaber, der er etableret uden for EF/EØS? Eller medfører artikel 5 alene, at den nationale lovgivning til trods for fortolkningen får virkninger med forbehold af fællesskabsrettens krav i en sag, der vedrører disse krav?«

Spørgsmålet om, hvorvidt de præjudicielle spørgsmål kan admitteres

14 Det Forenede Kongeriges regering har stillet sig tvivlende med hensyn til relevansen for sagens afgørelse af det første præjudicielle spørgsmål. Den har anført, at det ikke har nogen betydning for afgørelsen af hovedsagen, at det fastslås, at loven medfører en begrænsning af etableringsfriheden, der er i strid med traktatens artikel 52. For ICI kan under alle omstændigheder ikke opnå skattefradrag i henhold til loven, idet et flertal af de af Holdings kontrollerede selskaber, nemlig 13 ud af 23, har deres hjemsted ikke i andre medlemsstater, men i tredjelande.

15 Hertil bemærkes, at efter fast retspraksis tilkommer det udelukkende de nationale retsinstanser, for hvem de konkrete tvister er indbragt, og som har ansvaret for den retslige afgørelse, der skal træffes, på grundlag af omstændighederne i den konkrete sag at vurdere, såvel om en præjudiciel afgørelse er nødvendig for, at de kan afsige dom, som relevansen af de spørgsmål, de forelægger Domstolen (jf. bl.a. dom af 27.10.1993, sag C-127/92, Enderby, Sml. I, s. 5535, præmis 10, af 3.3.1994, forenede sager C-332/92, C-333/92 og C-335/92, Eurico Italia m.fl., Sml. I, s. 711, præmis 17, og af 7.7.1994, sag C-146/93, McLachlan, Sml. I, s. 3229, præmis 20).

En afvisning fra realitetsbehandling af en anmodning fra en national retsinstans er kun mulig, hvis det viser sig, at den fortolkning af fællesskabsretten, som den pågældende retsinstans har anmodet om, åbenbart savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand (dom af 6.7.1995, sag C-62/93, BP Supergaz, Sml. I, s. 1883, præmis 10, og af 26.10.1995, sag C-143/94, Furlanis, Sml. I, s. 3633, præmis 12).

16 Således forholder det sig imidlertid ikke i den foreliggende hovedsag. Den forelæggende ret har nemlig udtalt, at der er uenighed om fortolkningen af kravet ifølge section 258, subsection 5, hvorefter et holdingselskab for at være lovligt stiftet udelukkende eller hovedsagelig skal eje aktier eller værdipapirer i selskaber med hjemsted i Det Forenede Kongerige, og specielt om, hvad der skal forstås ved et selskabs kontrol af et flertal af datterselskaber med hjemsted i Det Forenede Kongerige, og at en af de fortolkninger, der i denne forbindelse kan blive tale om, kræver en undersøgelse af, om loven er i overensstemmelse med traktatens artikel 52.

17 På baggrund heraf skal der tages stilling til spørgsmålene fra den forelæggende ret.

Realiteten

Det første spørgsmål

18 Med det første spørgsmål ønsker den nationale ret nærmere bestemt at få oplyst, om traktatens artikel 52 er til hinder for en lovgivning i en medlemsstat, der for selskaber med hjemsted i denne medlemsstat, der deltager i et konsortium og derigennem ejer et holdingselskab, bestemmer, at et skattefradrag kun kan opnås, såfremt holdingselskabets virksomhed udelukkende eller hovedsagelig består i at eje aktier i datterselskaber med hjemsted i den pågældende medlemsstat.

19 Det bemærkes indledningsvis, at selv om bestemmelserne om direkte beskatning henhører under medlemsstaternes kompetence, skal de dog under udøvelsen af deres kompetence overholde fællesskabsretten (jf. dom af 14.2.1995, sag C-279/93, Schumacker, Sml. I, s. 225, præmis 21, af 11.8.1995, sag C-80/94, Wielockx, Sml. I, s. 2493, præmis 16, af 27.6.1996, sag C-107/94, Asscher, Sml. I, s. 3089, præmis 36, og af 15.5.1997, sag C-250/95, Futura Participations og Singer, Sml. I, s. 2471, præmis 19).

20 Dernæst bemærkes, at efter fast retspraksis omfatter den ret til frit at etablere sig, som medlemsstaternes statsborgere har i henhold til artikel 52, og som indebærer adgang til at optage og udøve selvstændig erhvervsvirksomhed på de vilkår, som i etableringslandets lovgivning er fastsat for landets egne statsborgere, i henhold til traktatens artikel 58 en ret for selskaber, som er stiftet i overensstemmelse med en medlemsstats lovgivning, og hvis vedtægtsmæssige hjemsted, hovedkontor eller hovedvirksomhed er beliggende inden for Fællesskabet, til at udøve virksomhed i den pågældende medlemsstat via en filial eller et agentur. For selskabers vedkommende fremhæves i den forbindelse, at deres hjemsted i ovennævnte forstand, som det er tilfældet med hensyn til fysiske personers nationalitet, har til formål at fastlægge deres tilknytning til en stats retssystem (dom af 28.1.1986, sag 270/83, Kommissionen mod Frankrig, Sml. s. 273, præmis 18, og af 13.7.1993, sag C-330/91, Commerzbank, Sml. I, s. 4017, præmis 13).

21 Det bemærkes endvidere, at selv om bestemmelserne om etableringsfriheden ifølge deres ordlyd skal sikre national behandling i modtagelsesmedlemsstaten, indebærer de samtidig et forbud mod, at oprindelsesstaten forhindrer, at en af dens statsborgere etablerer sig i en anden medlemsstat, eller at et selskab, som er stiftet i overensstemmelse med dens lovgivning, og som i øvrigt er omfattet af definitionen i artikel 58, gør det (dom af 27.9.1988, sag 81/87, Daily Mail and General Trust, Sml. s. 5483, præmis 16).

22 Det skal i denne forbindelse fastslås, at den i hovedsagen omhandlede lovgivning udelukker, at indenlandsk etablerede selskaber, der deltager i et konsortium, og som gennem et holdingselskab har udnyttet deres ret til fri etablering og har

oprettet datterselskaber i andre medlemsstater, kan opnå skattefradrag for beløb svarende til de tab, som et indenlandsk etableret datterselskab, der ejes af holdingselskabet, har haft, når holdingselskabet hovedsagelig ejer datterselskaber med hjemsted uden for Det Forenede Kongerige.

23 En sådan lovgivnings afgørende kriterium for anvendelsen af en forskellig beskatningsordning på selskaber med hjemsted i Det Forenede Kongerige, der tilhører et konsortium, er således de kontrollerede datterselskabers hjemsted. Den skattefordel, som konsortiumfradraget udgør, kan nemlig efter denne lovgivning kun gives til selskaber, der udelukkende eller hovedsagelig ejer datterselskaber med hjemsted på det nationale område.

24 Det må herefter undersøges, om denne forskellige behandling efter traktatens bestemmelser om etableringsfriheden kan være begrundet.

25 Det Forenede Kongeriges regering har hertil anført, at hvad angår direkte beskatning er stillingen for henholdsvis indenlandsk og udenlandsk etablerede selskaber som regel ikke sammenlignelig og har argumenteret på to måder herfor. Den omhandlede lovgivning har for det første til formål at begrænse faren for skatteflugt, der i det foreliggende tilfælde hænger sammen med muligheden for, at deltagerne i et konsortium arrangerer en omkostningsoverførsel fra udenlandsk etablerede datterselskaber til et datterselskab med hjemsted i Det Forenede Kongerige og omvendt sørger for, at det er de udenlandsk etablerede datterselskaber, der har overskud. Den omhandlede lovgivning har således til formål at undgå, at stiftelsen af datterselskaber i udlandet anvendes med det formål at holde skattepligtige indtægter uden for beskatning i Det Forenede Kongerige. Den tilsigter for det andet at undgå et fald i de indtægter, som opnås, alene fordi der findes udenlandsk etablerede datterselskaber, og som er en følge af, at det britiske skattevæsen er afskåret fra at udligne det tab af skatteindtægter, som retten til at fradrage indenlandsk etablerede datterselskabers tab giver anledning til, gennem beskatning af overskuddet i datterselskaber med hjemsted uden for Det Forenede Kongerige.

26 Det bemærkes vedrørende argumentationen om risikoen for skatteunddragelse, at den i hovedsagen omtvistede lovgivning ikke specielt har til formål at udelukke, at rent kunstige arrangementer, hvis formål er at omgå Det Forenede Kongeriges skattelovgivning, kan give en skattefordel, men generelt tager sigte på enhver

situation, i hvilken flertallet af en koncerns datterselskaber af en eller anden grund er blevet etableret uden for Det Forenede Kongerige. Etableringen af et selskab uden for Det Forenede Kongerige indebærer imidlertid ikke i og for sig en skatteunddragelse, idet det pågældende selskab under alle omstændigheder er omfattet af skattelovgivningen i etableringsstaten.

27 I det foreliggende tilfælde er risikoen for omkostningsoverførsler, som lovgivningen tager sigte på at undgå, desuden på ingen måde afhængig af, om et flertal af datterselskaber har hjemsted i eller uden for Det Forenede Kongerige. Den risiko, som Det Forenede Kongeriges regering har peget på, kan nemlig opstå, hvis der findes bare et eneste udenlandsk etableret datterselskab.

28 Det bemærkes vedrørende argumentationen om, at det ikke er muligt at udligne det tab af skatteindtægter, som retten til at fradrage indenlandsk etablerede datterselskabers tab giver anledning til, gennem beskatning af overskuddet i datterselskaber med hjemsted uden for Det Forenede Kongerige, at det tab af skatteindtægter, der bliver tale om, ikke er af de hensyn, der er anført i traktatens artikel 56, og ikke kan anses for et tvingende hensyn af almen interesse, der kan påberåbes som begrundelse for en forskelsbehandling, der principielt strider mod traktatens artikel 52.

29 Domstolen har ganske vist fastslået, at nødvendigheden af at sikre sammenhængen i en beskatningsordning under visse omstændigheder kan begrunde regler, der begrænser de grundlæggende frihedsrettigheder (jf. tilsvarende domme af 28.1.1992, sag C-204/90, Bachmann, Sml. I, s. 249, og sag C-300/90, Kommissionen mod Belgien, Sml. I, s. 305). Imidlertid var der i de nævnte sager direkte sammenhæng mellem på den ene side fradragsretten for præmier og på den anden side beskatningen af forsikringsselskabernes ydelser i henhold til kontrakter om alderspensionsforsikring og forsikring mod risikoen for dødsfald, og denne sammenhæng måtte beskyttes for at sikre sammenhængen i den omhandlede beskatningsordning. I det foreliggende tilfælde er der ingen direkte sammenhæng af denne art mellem fradragsretten for et i et konsortium deltagende selskab for tab, som et af selskabets datterselskaber med hjemsted i Det Forenede Kongerige har haft på den ene side, og på den anden side beskatningen af overskuddet i datterselskaber med hjemsted uden for Det Forenede Kongerige.

30 Det første præjudicielle spørgsmål skal derfor besvares med, at traktatens artikel 52 er til hinder for en lovgivning i en medlemsstat, der for selskaber med hjemsted i denne medlemsstat, der deltager i et konsortium og derigennem ejer et holdingselskab og udnytter deres ret til fri etablering til gennem dette holdingselskab at stifte datterselskaber i andre medlemsstater, bestemmer, at et skattefradrag kun kan opnås, såfremt selskabets virksomhed udelukkende eller hovedsagelig består i at eje aktier i datterselskaber med hjemsted i den pågældende medlemsstat.

Det andet spørgsmål

31 Den nationale ret ønsker med sit andet spørgsmål nærmere bestemt at få oplyst, hvor langt forpligtelsen til loyalt samarbejde ifølge traktatens artikel 5 rækker. Den forelæggende ret er nærmere bestemt i tvivl om, hvorvidt den — såfremt det skulle fremgå af besvarelsen af det første spørgsmål, at den i hovedsagen omtvistede lovgivning er i strid med fællesskabsretten, for så vidt som skattefradraget ikke kan anerkendes, når det af konsortiet ejede holdingselskab hovedsagelig ejer datterselskaber med hjemsted i Fællesskabet, og kravet herom ikke er opfyldt alene med de datterselskaber, der er etableret i Det Forenede Kongerige — også skal undlade at anvende denne lovgivning eller fortolke den på en måde, der bringer den i overensstemmelse med fællesskabsretten, såfremt holdingselskabet hovedsagelig ejer datterselskaber med hjemsted i tredjelande.

32 Det bemærkes, at den forskellige behandling, der afhænger af, om det af konsortiet ejede holdingselskabs virksomhed udelukkende eller hovedsagelig består i at eje aktier eller værdipapirer i datterselskaber med hjemsted i tredjelande eller ej, ikke henhører under fællesskabsrettens anvendelsesområde.

33 Følgelig er dels traktatens artikel 52 og 58 ikke til hinder for en national lovgivning, hvorefter det er udelukket for et selskab, der tilhører et indenlandsk etableret konsortium, at opnå skattefradrag, når det af konsortiet ejede holdingselskabs

virksomhed udelukkende eller hovedsagelig består i at besidde aktier eller værdipapirer i datterselskaber med hjemsted i tredjelande. Dels finder traktatens artikel 5 heller ikke anvendelse.

34 Det må derfor fremhæves, at når den for den nationale ret verserende tvist drejer sig om en situation, der ikke er omfattet af fællesskabsrettens anvendelsesområde, er den nationale ret efter fællesskabsretten hverken forpligtet til at fortolke sit lands lovgivning, således at den stemmer overens med fællesskabsretten, eller til at undlade at anvende denne lovgivning. Såfremt én og samme bestemmelse ikke skal anvendes på et forhold, der falder inden for fællesskabsrettens anvendelsesområde, og alligevel kan finde anvendelse på et forhold, der ikke omfattes af det, må den kompetente myndighed i den pågældende stat rydde denne retlige usikkerhed af vejen, for så vidt som de rettigheder, der udspringer af fællesskabsbestemmelser, vil kunne antastes derved.

35 Den nationale ret er følgelig efter traktatens artikel 5 under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende hverken forpligtet til at fortolke sin nationale lovgivning på en sådan måde, at den er i overensstemmelse med fællesskabsretten, eller til at undlade at anvende denne lovgivning på et forhold, der ikke omfattes af fællesskabsrettens anvendelsesområde.

Sagens omkostninger

36 De udgifter, der er afholdt af Det Forenede Kongeriges regering og af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af House of Lords ved kendelse af 24. juli 1996, for ret:

1) **EF-traktatens artikel 52 er til hinder for en lovgivning i en medlemsstat, der for selskaber med hjemsted i denne medlemsstat, der deltager i et konsortium og derigennem ejer et holdingselskab og udnytter deres ret til fri etablering til gennem dette holdingselskab at stifte datterselskaber i andre medlemsstater, bestemmer, at et skattefradrag kun kan opnås, såfremt holdingselskabets virksomhed udelukkende eller hovedsagelig består i at eje aktier i datterselskaber med hjemsted i den pågældende medlemsstat.**

2) **Under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende er en national ret efter traktatens artikel 5 hverken forpligtet til at fortolke sin nationale lovgivning på en sådan måde, at den er i overensstemmelse med fællesskabsretten, eller til at undlade at anvende denne lovgivning på et forhold, der ikke omfattes af fællesskabsrettens anvendelsesområde.**

Rodríguez Iglesias Ragnemalm Wathelet

Schintgen Mancini Moitinho de Almeida

Murray Edward Jann

Sevón Ioannou

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 16. juli 1998.

R. Grass

Justitssekretær

G. C. Rodríguez Iglesias

Præsident